

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 43. ANULU XVI.

Sabiu, in 30 Maiu (11 Iunie) 1868.

Pronunciamentul.

In dilele din urma se scrisu multu si in diferite moduri despre unu pronunsiamentu, datatu din Blasiu si publicatu in „Federatiune” si „Gaz. Trans.” si dupa aceste unu numeru insemnatu de alte diu-rie. Noi amu pastratu tacere fatia cu acesta intem-pleare pana acumu, candu primimu urmatorea corespundintia:

De pe Ternavi 21 Maiu

Dle redactore! Din numerii cati mi au venitu la mana, vedu ca in stimatulu Dyostra diuiri nu se face nici o amintire de pronunsiamentulu din apropierea nostra. Ce e dreptu nici eu nu amu fostu in fatia locului, pentru ca nu mi s'au datu de scire, si asia detaiuri nu ve sciu comu-nica despre decursulu lucrulu. „Gazet'a Transilvaniei” mi-au datu cea mai multa deslusire descriindu-se acolo pe largu totu decursulu serbatoriei de 3/15 Maiu 1848.

Noi nu scimu ce sa mai cugetamu de lucruri de a-cesta si aru fi bine, ca sa se faca vre o renduiala in privint'a acest'a, ca sa scie omulu de ce sa se tina, caci asia unii serbeza, altii nu, si pre urma si din acest'a se nasce vorba intre omeni.

Nu scimu ce va mai fi in venitoriu, vedemu inse ca in tempulu de falia stamu reu, caci pre langa tote romo-rile ce se facu, aceia-si cari le imprascie mai tare acasa, se pare ca lucra altfelu.

Noi cesti dela tiara nu putemu fi asia petrundie-tori in cele politice; dara atat'a cunoschemu si noi ca tote aru pute merge altfelu. Romanulu totu deun'a numai drep-tatea o cere. Nimica mai departe. O parte de magiari de esemplu, in tote adunările private ne promitu mereu si ne asigura ca totu aceea „voimu si noi” si apoi de cate ori ne adunamu la marcaluri, ori altu undeva in locuri de aceste, se facu focu, decu indrasnesci a pasi cu o preten-siune din cele mai modeste. Diuarele lor nu lasa ni-mica nesuspitiunatu si nedespretiuitu; apoi cumu sa cres-sa si sa se consolideze increderea imprumutata?

Aceste tote ne punu pre ganduri si amu dori sa le vedemu odata deslegate, dora atunci s'aru mai linisci spi-ritele si amu pute sane apropiamu unii de alti etc etc.

Imputările ce ni se facu, de si in modu finu, nici nule luamu in nume de reu, nici nu le vomu refrange, pentruca antaiu, zelulu pentru totu ce e nationalu, ca atare, si decu e gresitu din caus'a ne cuprinderei situatiunei, nu e de condamnatu; a dou'a nu vomu refrange nimic'a, pentruca decu aru jude-ca cineva cele duse de noi in obiecte de felulu a-cest'a, fara de prejudetiu, atunci nu aru incapa im-putarile — pentruca de imputari indirecte trebuie sa luamu noi cuvintele seu cugetele corespundinte-lui nostru —, pentru ce amu tacutu fatia cu pronun-siamentulu, ci aru fi cadutu de sine din capulu locului.

La loculu acest'a vomu reflecta numai, ca dlu corespundinte nu a pututu, si altu cine-va nu si-a luat ostent'a a ne incunoscintia atatu despre pronunsiamentu catu si despre impregiurările in care s'a nascutu pronunsiamentulu, dela cari din urma aterna forte multu. Aterna pentru aceea, caci in vieti'a publica nu e de ajunsu ca sa se creeze, sa existe, si sa se incunoscintieze cutare idea seu fapta, ci e de lipsa a scii si form'a prin care a devenitu trupu, caci pre bine dice proverbiulu latinu: „Forma dat esse rei”; si asi ai recunoscere valoarea in intiele-sulu ei deplinu. Din cele ce s'a publicatu in di-uarie, noi nu amu pututu vedea alta, decatu concep-tulu pronunsiamentulu, carele s'a facutu cu oca-siunea serbarei nationale dela 3/15 Maiu a. c. Factorii cari sa dea ponderositatea actului ne suntu necunoscuti si asi nu scimu suntu ei numai nisce dile-tanti politici seu au fostu membri, cari sa com-puna o conferintia nationala asuala, adeca, dupa usurile de mai inainte recunoscutu de natuine. Cu acest'a vremu sa dicemu atatu, ca sun-temu forte scrupulosi candu e vorba de acte, cari taia in vieti'a nationala, si nu numai ca voimu, dara si pretendemu, ca acele se fia respectate si tratate cu tota seriozitatea ce li se cuvine. Decu nu ne lipseza cunoscintia despre impregiurările aceste a-tunci era alta vorba.

Ca sa nu fimu reu intielesi si si mai reu es-plicati, sa ne deslucimu totusi si acum in vre-o ca-te-va cuvinte, spre liniscirea corespundintelui nostru si spre cea a cetitorilor nostri.

Serbatorile nationale si manifestatiunile de fe-liulu acest'a, caatari, le stimamu si le vomu stimé totu-deun'a, sub conditiunea aceea, ca ele voru fi puse in scena cu demnitatea lor cuvenita si in marginile legi.

Decu e vorb'a de 3/15 Maiu din anul 1848, anul acest'a a fostu unu ann epocalu pentru tote poporele Europei. Libertatea a resaritu in acelu ann si pentru noi, de-si a fostu intonecata de nuo-rii tristelor eveneminte ce s'au succesu.

Aducerea aminte de diu'a aniversaria dela 3/15 Maiu 1848, ce s'a tinutu cu aprobarea Guvernului ardelenu, nu o pote lua nimenea in nume de reu; ba si simtiulu de recunoscintia aduce cu sine, ca pentru asemenea momente din vieti'a poporeloru sa se pastreze o pia memoria. Si candu acele se facu pre principiulu depusu in jurametu lu de pre campulu libertatiei, carele se adreseza cu ami-citia catra toti binevoitori i natuinei ro-mane si remanu in marginile aceste, atunci nime-nea nu va pute unu cuventu sa dica contra acestoru simtieminte.

Chiaru si o manifestatiune intiepleta nu va fi nici candu condamnata, in unu statu care garanteza libertatea constitutionala. Pentru ca guvernulu pote numai profita din a cunosce dorintiele guvernatoriloru sei si a vedea unde ce aru trebui sa faca pen-tru multamirea cetatieniloru statului. Insa tote a-cesta trebuiesc facute asia, incatu sa nu dea ansa nimenui, nici de a persilla asemenea manifestatiuni, nici de a privi in ele numai acte de ostilitate con-tra cutarei seu cutarei partide.

Nu desconsideramu nici purtarea unei parti din pres'a unguresca, carea se silesce a vedea agitatiuni in tote manifestatiunile, adese si cele mai nevino-vate, si neliniscisce si intarita de o parte pre ceti-torii sei, si arunca de alta parte indignatiunea si sternesce resbunarea. Cu tote aceste noi romani, pre carii trebuie sa ne dora tare de noi insine, sa ne pastramu caracterulu nostru originalu si aceea ce facemu sa nu fia numai o gola demonstratiune, ci totu pasulu nostru sa fia o petra solida in edificulu viitorulu nostru nationalu.

Nu e de multu de candu amu recomandat ferire-a de eclaturi, va se dica ferirea de a face putinu sgomotu, carele sa nu aiba mai de parte nimica in sine decatu sgomotulu. Sa nu ne lasamu a ne se-duce de press'a straina, caci aceea, avendu cuno-scintia despre starea lucruriloru noi, se pote lesne, ca seu sa se prefaca a se teme, seu se apande, pentru ca sa se continue o cale bine venita parti-dei sele. „Nene fr. Pr.” asemanu pre romani, nu de-multu, cu selbatici, si acumu vine ca sa ne laude. De asemenea Danai sa ne tememu mai tare candu vinu a ne aduce daruri.

In momente ca cele de fatia sa dovedimu ma-turitatea nostra nationala prin aceea, ca vomu cu-nosce ce e in interesulu nostru si ce e spre stri-catiunea nostra, pastrandu totu odata demnitatea nationala intraga.

Pentru ca cetitorii nostri se pote cunosce des-pre ce ne fu vorb'a, publicamu urmatoriulu:

PRONUNSIAMENTU.

Intielegint'a romana, adunata spre a serba a-niversari'a dilei 3/15 Maiu, celei atatu de memo-rabili in analele natinei romane, petrunsa de in-semnatarea dilei, dupa terminarea serbarei a aflatu cu cale a se aduna intru una unire si intre mar-ginile legi a descuta atatu asupra situatiunei po-litice presente, in care, in contra volei sale, se

vede aruncata presine si natuinea romana. — catu si ca cetatiani credintiosi ang. seu monarchu si Mare Principe, si tieriei, asup'a medialoru, ce le considera a fi sigure corespunditoare spre dela-turarea nemultamiriloru interne, ce domnesen in natuinea romana din Transilvania si se manifestu pre tota diu'a, din tote unghiuriile tieriei.

Deci preinsciantandu lucrulu la loculu compe-tente, s'a intrunitu, spre scopulu preamentitu.

Intrunirea formata in modulu acest'a, dupa des-batere, precum o cerca momentulu obiectului, face urmatoriulu.

Pronunsiamentu.

Considerandu nemultamirea generale, conside-rendu periculu prea invederatu, in care ajunse natuinea romana, limb'a si confesiunile ei prin sta-rea presente a lucruriloru si nemultamirea prove-nitoria de aci;

Considerandu, ca acest'a din urma nu se pote delatura, decatu punenduse in vieti'a principiale de egalitate, atatu nationalu catu si confesiunile;

din detorintia catra patri'a si natuinea nostra, cari suntu aruncate pre marginea unui abisu, si nu se potu mantui, decatu prin multamirea justeloru pretensiuni ale natuinei nostre, carea face majori-tatea precumpanitoria a locuitoriloru Transilvaniei, dechiaramu a remane neclatiti pre langa principiale si preten-siunile proclamate serbatoresce de natuinea romana in adunarea generala si legala dela 3/15 1848.

Era in specie:

1. Ne pronunsiamu pentru autonoma Transilvaniei, pre bazea diplomei Leo-poldine si a sanctiunei pragmatice, cu atatu mai vertosu, ca si autonoma tieriloru croato slavone e recunoscuta, de si relatiunea acelor'a catra Ungari'a a fostu cu totulu diferita de a Transilvaniei.

2. Ne pronunsiamu pentru reactivarea articliloru de lege, adusi in dieta dela Sibiu 1863/4 prin ambii factorii competenti ai legislatiunei sanctionati de Maiestate publicati si pusi in vieti'a, prin cari articlii natuinea romana s'a inarticulatu ca natuine regnicolaria, lim-b'a si confesiunile ei s'au garantatu.

3. Ne pronunsiamu pentru redeschiderea di-etei transilvane pre bazea unui adeverate reprezentatiuni poporali, dupa dreptu si cuvenentia, in sensulu votului datu de minoritatea romana la diet'a feudale din Closiu anul 1865. Ca noi, diet'a postana nu o potemu considera in dreptatita a face legivalide pen-tru Transilvania nici pre transilvanii, ce pote voru fi siedindu intr'ensi'a, de reprezentanti legali ai tieriei nostre.

Fiindu-ca intru impregiurările presente, nu ni-a remasu altu terenu pentru a castiga incuvenintiare si valore convictioniloru nostre politice, ne restin-gemu la descoperirea lor pre calea publicitatei ca celu putienu in estu modu se ne plinimu detorint'a de cetatieni, nisundu totu odata a face si unu servi-tiu regimului prin descoperirea franca a nemultia-mirei provenitorie din purcederea densului intru a-facerile Transilvaniei. —

Blasiu 3/15 Maiu 1868.

(Urméza subscierile.)

Eveneminte politice.

Sabiu 29 Maiu.

Caletori'a Principelui Napoleonu e obiectulu celu mai interesantu alu dilei. Petrecerea lui in Vien'a in incognitu celu mai strictu si impregiurarea ca mai multu pres'a francesu vorbesce despre calatori'a lui, punu pre omu pre ganduri si-lu facu a se intreba care sa fia scopulu acestei caletorii.

Cumca nu aru avé missiune politica nu se mai pôte negé; si din indoielile diuarielor franceze despre acést'a; si tacerea celoru nemtiesci se vede si mai tare ca caleto'ia e politica.

Diet'a Ungariei.

In siedintia dela 4 Iunie a casei deputatiloru dupa incunoscintia despre sosirea mai multoru petitiuni preda P. S o m s i c h cá presiedinte alu comisiunei finantiale unu raportu despre propuneri contributiunale. Raportulu lu cetesce referintele K e r k a p o l y i. Se va tipari raportulu si se va distribui intre membri. M a d a r á s z transpune dietei 121 petitiuni, cari ceru schimbarea legiloru din 1867/8 pentru afacerile comune. Se tramitu la comisiunea de petitiuni. Carolu Stoll preda o cerere, in care se tratéza cestiunea principiala despre pusetiunea unui impiegatu alu statului cá representante in dieta. Intrebarea se inverte pre lánge aceea, ca „au impiegatii statului, cari sunt platiti de statu, indeloriri fatia cu cetatienii statului?”. Ans'a la cerere a si la desbaterea acestui principiu o dede votulu de nemultiamire ce-lu primi deputatulu Stoll, prin sectiunea justitiei, dela ministeriulu de finantie, pentru ca deusulu (Stoll) cá deputatu si nu cá impiegatu, si a datu parerea libera la gravaminele aster-nute de cátra mai multi baiesi dela Baia-mare. Cs an á d y interpeleza pre ministrulu de culte, déca are de cugetu inca in sesiunea de fatia, a se presentá cu unu articulu de lege, prin carele principiu depusu in art. 20 din 1848, pentru deplin'a egala indreptatire a confessiuniloru, sa devina fapta. Ministrulu de culte promite a respunde cátu mai curendu.

Sigismundu B o r l e a adreseza ministrulu de industria si comerciulu urmatórea interpelatiune:

Onorata casa! Dela anulu trecut 1867 incóce amu primitu intre epistolele private sosite pre posta cáte-va cu sigilulu frántu si sigilate de nou cu sigilulu postal, iéra altele numai cu sigilulu frántu; ba nu de multu, tramitiendu o epistola privata in comitatulu Aradului, aceea fu immanuata respectivulu adresatu numai fórté tårdiu, cu sigilulu meu frántu si prevediuta cu sigilulu oficiulu postal. Cu tóte ca acést'a inainte de 1867 n'amu esperiatu nici odata si de-si acestu fenomenu nou mi-a batutu tare la ochi, — totusi amu fostu aplecatu a atribui tóte aceste intemplárei. Intr'aceea alaltáeri amu primitu dela Dev'a o epistola recomandata, prevediuta cu trei sigile, pre a cárei cuverta érá scrisu, ca cuprinde documente in pretin de 20 fl. Cuvert'a acestei epistole e sparta la ambele capete lánge sigile, chiaru asiá, precum o sparge respectivulu proprietariu alu epistolei, cându voiesce a-i scóte cuprinsulu, si in locurile sparte e sigilata de dóue ori cu sigilulu oficiulu postal. Din acestea, onorat'a casa, care cauta la acést'a epistola, se pôte pre deplinu convinge, ca cuvert'a ei nu s'a frántu din intemplare, ci cu intentiune, si ca acést'a epistola inainte de a veni la mân'a mea a fostu cetita de altii, cari fireste, déca le-a placutu, au pututu luá si din documentele ce continea. Si cá onorat'a casa sa se convinga pre deplinu despre adevérulu asertiuniloru mele amu onóre a pune epistol'a din cestiune pre més'a onoratei case, asiá precum amu primit'o, fára de a o fi desfacutu, rezervandu-mi dreptulu, de a o luá iérasu la finea, siedintiei, ca bateru dupa dóue septemáni sa o potu ceti si eu.

Onor. casa, de-si acést'a afacere, aparandu la prim'a vedere cá unu negociu privat, s'aru vedea a nu fi apta spre interpelatiune, in sa considerandu ca, precum sum informatu, desfacerea unoru asemenea epistole se intempla, de unu tempu incóce, adese-ori, — si asiá mai multi au parte de acést'a neplacere; considerandu, ca de alta parte amu auditu afirmandu-se si aceea, ca oficialii posteloru rumpu, séu ei, séu, in urm'a instructiuniloru superioriloru lor, prin altii, unele epistole private, si, prin urmare, organele oficiali violéza sántien'a sigilului si a secretului, prin ce afacerea i-si perde caracterulu seu privat, — si de óre-ce nu potu crede, ca ministeriulu sa aiba conosciinta de asiá ce-va, nici ca aru existá vre-o instructiune analoga si, prin urmare, aceste fapte nu potu fi considerate decátu cá abuzuri ale unoru oficiali: cutezu a indreptá cátra on. ministeriu alu industriei si alu comerciulu urmatórea interpelatiune:

1. Are on. ministeriu cunoscintia despre autorisarea oficialiloru de posta prin superioritáti lor, pentru cá séu ei sa rumpa sigilele unoru epistole private, séu sa le dea unoru oficie politiale pentru a le rumpe, si ca acelea sa nu se admanueze proprietariloru lor decátu dupa acést'a operatiune?

2) De-ora-ce este fapta, ca la unele oficie postale se intempla astfelu de abuzu: este inclinat on ministeriu a dispune cá atari abuzuri se se nimicesca de totu si oficialii de posta, credinciosi juramentulu lor oficialu, sa admanueze epistolele, nevatemate, precum se cuvine in un'a tiéra constitutiunala, proprietariloru lor respectivi.

Amu onorea a insinuá acést'a interpelatiune si in scrisu.

Stefanu G o r o v e, ministru alu industriei si alu comerciulu, respunde la acést'a interpelatiune: Cátu pentru faptele memorate, — dice d. ministru — elu le va cercéta, fára a asceptá vre-o decisiune a casei in ast'a privintia, cu participarea si intrevinerea dnului deputatu. (Aprobare.) — Dnulu deputatu sa spuna apoi casei, ca fostu-a acést'a cercetare nepartiale séu ba. (Aprobare). Iéra cátu pentru obiectu, d. ministru nu scie neci decátu, ca oficiolatele postale sa fia desfacutu epistole séu sa fia frántu sigile, si neci nu crede a poté fi provocatu prin d. deputatu ca sa se dechiare, déca s'a emis prin ministeriu una asemenea ordinatiune. (Aprobare) Unu ministru magiara responditoriu nu va face neci candu acést'a; d'altmítre, déca d. deputatu este informatu, sa constátéze fapt'a inaintea casei (Aprobare vica.)

M a n o i l o v i c s interpeleza ca legea usureloru caséza-se? la care ministrulu de justitia respunde, ca are gat'a unu proiectu de lege in privintia acést'a, si lu va presentá casei cátu mai curendu.

Lege

in causa celoru de confessiune a gr. orient.

§ 1. Congresulu nationalu serbescu, conchiamatu in anulu 1864, si in 1865 continuatu in Carlovitii, pre cátu a fostu elu compúsu cu abateré dela § 8 alu articulu 20 din 1867/8, prin acést'a se legitimeza.

§ 2. Metropoli'a de sine statatoria si de dreptu egale cu a serbiloru, infiintata pre sém'a romániloru de relegea gr. orientale, asemenea si radicarea episcopiei greco-orientale din Ardelu la archiepiscopia, se inarticuleza, si dispusetiunea articulu X din 1792 se estinde asupra-i.

§ 3. Dupa ce deci despartirea credinciosiloru de relegea gr. or. in dóue provincie bisericesci ne-dependinti de olalta, produce lips'a de a exercitá fia-care parte pentru sine deosebitu autonomi'a ce le este garantata prin § 8 alu articulu 20 din 1848, rezervandu Maiestatei Sele supremulu dreptu de inspectiune ce se va exercitá amesuratu constitutiunei; credinciosii numiteloru dóue metropolii suntu indreptatiti, intre marginile legiloru tierei a decide si regulá fia-care parte de sine si pentru sine deosebi in adunárele biserice (congresele) ce se vor conchiamá din tempu in tempu de cátra Metropoli, dupa aretarea fácuta mai întâiu cátra Maiestate — cauzele lor bisericesci, scolari si fundatiunali referitórie la acestea, si a le aministrá si guverná de sine prin propriile lor organe intru intielesulu statuteloru ce se voru stabili in aceste congrese si se voru incuviintia de Maiestate.

§ 4. Credinciosii ambeloru metropolii au dreptulu pre lánge rezervarea dreptulu pré inaltu de incuviintiare, a-si organizá adunárele bisericesci (congresele).

§ 5. Spre scopulu acést'a ministeriulu se insarcina, cá sa mijlocéscu prin Archiepiscopulu Carlovitulu si Patriarchulu serbescu convocarea cátu mai curendu a congresulu bisericescu serbescu nationalu de confessiunea gr. or., constatoriu, dupa practica de multu observata — afara de archierei concerninti, din 25 deputati clericali, 50 lumeni si intre acesti'a se voru alipi 25 din graniti'a militaré.

§ 6. Totu ministeriulu va midiloci convocarea cátu mai curendu a congresulu bisericescu romanu nationalu de confessiunea gr. orientale, constatoriu amesuratu propunerei sinodulu episcopescu román — afara de archierei concerninti, din 30 deputati clericali, 60 lumeni si intre acesti'a se voru alege 10 din confiniulu militaré.

§ 7. Cea mai d'antáia tema a ambeloru congrese bisericesci ce asteliu se voru conchiamá, vá, fi a stabili organizatiunea congresulu pre lánge incuviintiarea Maiestatiei sale.

§ 8. Pretensiunile de totu felulu, escate din despartirea ambeloru metropolii, pre cátu ele nu s'aru poté impaca prin invoiéla reciproca, atátu ce le ce atingu metropoli'a întrega, cátu si cele ce a-

tingu diececele episcopesci séu comunele bisericesci séu dóra pre unii individi singurateci, voru avé a fi in validitate cu scutintia de timbru si de tacse — inaintea acelu judetiu ordinariu, ce se va delegá pre lánge contrasemnatura ministrulu concerninte, de catra Maiestatea Sea, si acést'a procedura, delaturându-se tóte altele remedie juridice, se va tie-né numai apelat'a ordinaria la dóue foruri, superióre si asteliu de procese apelate se voru decide prin forurile apelative afara de seria.

§ 9. Credinciosii de confessiunea gr. orientala, cari nu suntu neci de limb'a serbesca nici romana, si mai departe se lasa in tóte acelea drepturi ale lor, ce le-au exercitatu pan'acum in aministrarea de sine a afaceriloru bisericesci comunali si scolastice, intru intrebuintiarea libera a limbai rituali, precum si in manipularea averei si fundatiuniloru lor bisericesci comunali.

§ 10. Dispusetiunile §-lui 8, articulu 20 din 1848, cari suntu contrarie cu acést'a lege, se nimicescu.

Siedintia lunaria a comitetulu districtualu a Fagarasiului.

In 26 tinu comit. districtulu acestui'a siedintia sea lunaria, unde illostr. Sea diu capit. supremu dupa deschiderea siedintiei face o motiune „sa se tramita Maiestatiei Sele o adresa de bucuria pentru fericit'a nascere a Maj. Sele Imperatés'a, Regín'a si Dómn'a nóstra“. Dlu vicariu A n t o n e l l i in sa, se vede, ca fiindu de mai inainte petrunsu de aceeasi inalta idea, avea adres'a si formulata gat'a, carea se primesce de comitetu cu adaogerea, ca sa se traduca din cuventu in cuventu in limb'a magiara si asiá sa se substerna la locurile mai inalte.

Unu altu obiectu de insemnetate mare ce se desbatu in acea siedintia érá o epistola din comitatulu Abauj. Scrisórea acést'a provóca pre districtu a sprigini proiectulu disulu comitatu in favórea introducerei limbai magiare in modu esclusiv, atátu la administratiune cátu si la justitia. Vicariulu Antonelli presenteza unu contra-proiectu carele venindu in desbatere in diu'a urmatória dá anse la dispute mari. Neputendu veni desbaterea la unu finitu cu resultatu decidiatoriu Il. S. domnulu Capitanu supremu propune o comisiune de 6 membri (3 románi 3 magiari), carea sa caute modulu de impacare intre diferinti'a de opinii. Dupa unu parariu de óra se primesce operatulu cu modificáre fácute de comisiune cu unánimitate si se decide a se traduce si in limb'a unguresca.

Mai yinu si alte cari parte tinendu-se de competinti'a dietei, parte de cea a ministeriulu se relega si indruméza la locurile respective.

Actulu care servece de respunsu la hárti'a comit. Abauj, si care se va comunicá si celoru-lalte municipalitáti ale tierei este urmatoriulu:

Representatiunea districtulu Fagarasiu in causa limbai.

Proiectulu de lege pregatitu de cátra comisiunea dietei unguresci cu scopu de a se regulá referintiele nationalitátiloru din Ungaria dede mai antáiu reprezentantie comitatulu ungaro-slavonescu Zemplin ocaziune de a protestá in contra acelu proiectu, a-si circula protestulu sei pre la tóte municipale Ungariei si ale Transilvaniei, dandu ocaziune la frecári intre diferitele natiuni. Totu asiá facu in dílele mai de aproape comitatulu Abauj.

Representanti'a acestuiu districtu, privindu tóte trele acelea acte din punctulu seu de convictiune, intre óri care alte impregiurári n'ar fi trebuitu sa se ocupe cu ele de locu, pentru-ca referintiele nóstre nationale in Transilvania se afla deja regulate prin lege chiara, si usulu celoru trei limbi ale patriei se afla pre calea cea mai buna de a se regulá si atatori prin poterea vietiei practice chiaru precum se vede acelasi regulatu la celea trei natiuni ale Elvetiei. Dupa ce in se epistol'a cercularia a reprezentantie comitatulu Zemplinu amagi inca si pre unele municipia din Transilvania, pentrucá sa se alature la protestulu acelei'a, si dupa ce credemu cá epistol'a comitetulu Abauj pôte se amagesca inca si pre altele. — Representanti'a acestuiu districtu crede a fi de detorinti'a sa, cá se preintempine si ea unele idei prejuditióse atátu presentulu, cátu si venitorulu si se nu suferé a i se dice: Qui tacet consentire videtur.

Subscripsulu comitetu districtuale i-si implinesce acést'a detorintia a sea cu atátu mai vertosu, cu cátu elu se scie a fi representantele unei populatiuni ce face parte din natiunea romanésca, este pe-

trunsu de înbire cătra limb'a sa națională, cum și mundru de naționalitatea sa și de istoria ei.

Sunt mai bine de ani treizeci, de când lup-ta pentru limb'a națională s'a început în Transil-vania în urmarea deselor încercări de a suprima limb'a românească. În totu decursulu acelu perio-du de timp romanii au luat parte activă la lupta impusa lor de cătra alții pre terenulu acest'a, folosinduse de toate mijlocele pe cari a fostu în stare de a si le castiga mai alesu în epoele deciderii. Că se facem de publicitatea românească, care în totu timpulu priveghiea cu tota aprigime pre langa altariulu limbii, — la anul 1842 pre cându diet'a Transilvaniei încercase con-cluse prejudiciose limbii noastre, acca parte a cleru-lui românesc, care după legi nu se putea renu-meră între clerurile tolerate, a înaintatu prin capi-tululu dela Blasiu protestulu celu mai vigorousu in contra acelei încercări. În anul 1848 gricea cea mai mare și mai imperativă a națiunii românești reprezentate într'o adunare de 40 mii suflete a fostu, „că redimata pre principiulu libertății, egalității și frăției, se si asigure independența națională în respectulu politicu, se lucreze în numele seu că na-tiune românească cu limb'a sa națională în toate afacerile câte se atingu de dens'a atâtu în legislațiune câtu și în administrațiune.”

După înadusirea revoluțiunii, sub totu timpulu absolutismulu națiunea românească nu numai că nu se abatu pre unulu minutu macar dela principiele credinței se politice și naționale respicate în mai multe petițiuni și proteste subteranate mai de înă-inte la Prea Ioaltulu Tronu, ci tocma din contra, de si trantita la pericle, s'a folositu de ori ce oca-siune spre a protesta în contra tuturor încercări-lor de exterminare națională. În Ianuaru 1861 conferința românească adunată la Sibiu, de si nu era compusa din membrii alesi, totusi așa, precum era, i-si tînu de prim'a detorință de a pretinde garanții de ajunsu pentru existența sa națională și pentru înflorirea limbii seale.

După aceea națiunea nu s'a odichnitu, pana cându nu si vediu limb'a sa introdusa acolo unde i se cuvine să se afle de multu, adică în s'ala legislațiunii, cum și pre la toate di-casteriale și cancelariile admini-strative și judecătorești. La toate acestea acțiuni naționale și patriotice districtulu Fagarasiului a luat parte activă în mo-dulu celu mai eminent și totu deon'a alaturea cu cei mai de frunte luptatori pentru dreptu-rile patriei și ale națiunii atâtu în adunări, câtu și în deputațiuni naționale, atâtu în sinulu acestui comitetu, câtu și în diet'a țierei. Este deci înve-deratu, cumca comitetulu districtuale respingendu dela sineși recușiunile venite din comitatele Zem-plinu și Abauj, nu face mai multu, decâtu isi re-mane siesi consecințe, implinesce voința populați-unei și protestă în contra celui mai micu prepusu, ca dora aru cugetă de a se renega pre sine însuși pentru că mai apoi se cada sub sigurulu blastemu alu posterității.

În detaliurele epistolelor dela Zemlinu și Abauj comitetulu nu voiesce a se lasă. Opini-unile respicate în aceste epistole suntu reinfrante de multu din alte parti în modulu celu mai stralucitu. — Dece totusi este că sa se oprească cineva la vre-o parte a acelor epistole, apoi vomu observă, cumca simburile lor este că: limbile nemăgiare se fia suferite numai în comun'a, biserica, școala și în familia; iera în adunări municipale, în administra-tiune, la tribunale și așa mai departe, nici decum și nici odata, pentru-ca altminteru aru fi confu-siune babilonica.

Subscrisulu comitetu din partea sa este con-vinsu, cumca locuitori Transilvaniei, prin urmăre și locuitorii acestui districtu, voru începe se guste în-destularea și fericirea numai atunci si numai sub condițiune, deca usulu celor trei limbi transilvane se va regula în to c m a, precum este regulatu usulu altor trei limbi în Elvetia. Toate argumen-tele câte se aduc în contra acelu usu suntu com-batute și nimicite în viața practica, prin urmăre va-lorea lor trebuie se dispara de înaintea esem-plelor practice, pre cari poporele pamentului le au nu numai în susu numitul statu, ci și în Belgia, în Statele Unite ale Americii de nord, în Sabau-di'a pana se află unită cu Piemontulu, tocma și în provinciile germane din imperulu Rusiei. Cându din contra ori unde limb'a unei națiuni mai nume-röse a fostu seu este delaturată, calcata la pamentu precum în Boemia și în Irlanda, pre acolo nici odata nu au lipsitu sgușturile celea mai pericu-

loase, și în casulu celu mai bunu agitațiunile suntu permanente.

Usulu limbii numai în comună, biserică, școala și în familia, nu este mai multu decâtu o conces-iune foarte nemulțămătoare, bă chiaru iluzoria, pentru ca nici o națiune și nici o limbă nu este și nu va fi asigurată în dezvoltarea, cultura și în venitorulu ei, deca nu i va stă câmpulu deschis în admini-stratiunea politica și judiciară, cum și în legisla-tiune. Acestu adevăr este atâtu de învederatu, în câtu aflăm de prisos a lu mai ilustra cu argu-mente cunoscute tuturor.

După toate acestea comitetulu condusu nu nu-mai de sacrele sele dorințe cătra limb'a poporului locuitoru în acestu districtu, ci și inspiratu de po-terniculu simțu alu reciprocității de drepturi, cum și de ferbinte doru de a vedea odata restaurându-se egalitatea de dreptu și cu aceea concordiă preste totu, roga pre toate municipale sorori din acest'a patriă, că respingendu epistolele din comitatele Zemlinu și Abauj, se ascepte principiele națiunii românești din Transilvania statorite cu respectu la regularea usulu celor trei limbi ale acestei țieri. Fagarasiu 27 Maiu c. n. a. 1868.

Comitetulu reprezentativu.
(Urmēja subscripțiunile.)

Câte-va cuvinte

„despre necesitatea neîncun-giurabile a comentării pre in-patente urbariale din 21 Iun. 1854”, și o pareră modestă despre mo-dulu, cum s'aru puté rescumpe-ra prestațiunile ce apesa pamenturile alodiale și cum s'aru puté efectui eliberarea dileriloru de la robot al fardăuna posesso-riloru.”

(Capetu.)

Acum venim a aminti încă câte-va dubietăți cu privire la curialistii menționați în § 16, seu cu alte cuvinte, la dilerii asediați pre pamentu alodialu.

Se știe, că sub revoluțiune și mai târziu dilerii, în credința cumca, fiindu servitutea urbariale stér-sa prin lege, ei nu detorescu a servi mai departe: au negatu servitiulu și din acest'a cauza au fostu scosi brevi manu din locuințele lor, seu facendu-se mai întâi alenti pre calea administrativă ca suntu datori a implini și mai departe servitiile, seu ca suntu datori a tracta în acest'a privință cu dom-nulu de pamentu, căci altcum voru fi scosi de pre pamentu. În urmă acestor admonițiuni, mai multi dilerii s'au impacatu cu domnul de pamentu, promi-tiendu-i, că până cându tribunalele urbariale voru decide asupra acestor pamenturi, voru solvi în fia-care anu atâtea și atâtea dile cu palm'a seu cu ju-gulu.

Multi au umblatu bine cu asemenea impacări; dara au fostu multi blastemați cari, profitandu de nesciința bietulu țieranu, l'au înșelatu amaru, fa-cendu-lu să subscrie contracte complicate cu con-dițiuni, cari lu facu arendatoriu. Bietulu dileriu, înșelatu, a luat contractulu, și în credința că si-a isprăvitu bine treb'a, la dusu acasă, și l'a pus în fundulu ladei. Cându vine apoi terminulu pus în contractu, domnul de pamentu, i aretă contractulu, în întielesulu căruia a trecut terminulu de arenda; deci lu provoca să ese afara de pre pamentulu lui.

Dece nu voiesce a est, procede în contra ție-ranului, că în contra unui arendasiu si-lu scote cu brachi. Se poate ca legea va scuti pre bietulu țieranu fatia cu asfelu de rafinaria a domnilor de pa-mentu, dara remane totusi pendinte întrebarea, cum va judecă tribunalulu urbariale în asemenea casuri? fiindu ca se afla oameni, cari afirma, cum că atari contracte, încheiate între curialisti și domni de pa-mentu deobliga pre ambe părțile, ba mai multu: a-cestu contractu servece de documentu, prin care curialistulu recunoște ca pamenturile respective suntu de natura alodială, nu se potu rescumpe-ra, cu atât'a mai puțin potu da obiectu de procesu urbariale.

Alții dicu: presumpțiunea juridică trebuie să fia ca acelu contractu dela începutu e falsu, e unu pseudo-contractu, de că atare nu se poté lua în conside-rare, decâtu numai în acelu casu, deca tribunalulu urbarialu dechiară pamentulu, ce se afla în posesi-unea dilerului, că pamentu alodialu; apoi este a se scote dela dileriu pre sém'a dlui de pamentu și pen-tru tempulu, despre care suna contractulu, atât'a slujba căta a făcutu înainte de 1848.

Iera alții luptă pre langa opiniunea, că are-tandu dl de pamentu contra dilerului unu con-

tractu de arenda, în form'a legală, nu poté ave locu presumpțiunea, cum că bas'a acestui contractu aru fi înșelare, ci elu este a fi privitu că contractu în-cheiatu cu învoielă imprumutată a părților, prin urmăre presumpțiunea juridică nu poté fi, ca acestu contractu aru fi falsu, ci deca s'aru afirma acest'a, dilerulu detoresce a o constată, și deca elu n'aru puté documenta, ca contractulu s'a storsu cu forti'a seu nu s'a scrisu așa precum s'a învoitu elu, a-tunci, nu se poté trage la îndoială, dilerulu e da-toriu a solvi în anii despti sum'a pusă în contrac-tulu de arendare.

Din cele premise amu potutu vedea, că nu e-este dora nici unu § în patentă, la alu căruia în-trepretare să se poté uni pagerile și nu este vre-o, întrepretare, pareră carea să nu fia atacată.

Acest'a e caus'a, că în diu'a de astă-di, la ce-le mai multe casuri, nici domni de pamentu, nici prestatorii nu potu ști, ore pre basea patentei urbariale au dreptu la cutare mosia seu pamentu? Ba nici advocatii nu suntu în stare a da suatu cli-entiloru sei. Nici starea judiloru urbariali nu e de învidiatu; mai vertosu starea judiloru conscientiosi, căci n'au nici o base secură, carea o-aru poté tie-ne, că cinosura în judecările lor. Iera judiloru mai puțin conscientiosi li-se deschide terenu largu spre a favori după placu, unu-a seu altu'a; ei au terenu deschis, că se esplice acum unu §, din patentă așa, iera de alta dată, în casu analogu, altcum, și așa, în procesu potu se restorne totu-de-un'a pre omulu seracu fatia cu potintele, chiaru și în casulu, cându dreptatea aru fi pre langa tie-ranu; ei potu tracta toate procesele din punctu de vedere naționalu, neconcediendu nici cându, că se-reesa învingatoria caus'a unu'a care e de alta na-tionalitate fatia cu celu ce e de aceeași naționali-tate cu judele, de-si dreptulu și dreptatea s'aru lu-ptă pre langa celu d'antăiu.

Legelatiunea, ocupându-se de întrepretarea ar-ticiloru patentei relativi la dilerii, nu va poté, se-nu ia în dreptă considerațiune și cestiunea impor-tantă: cum s'aru poté usura rescumpera-re prestațiuniloru de pre pamentu-rile alodiale, că dilerii se devina câtu mai curendu proprietari liberi ai acelor pamenturi, și că se încete câtu mai curendu robot'a și ta c se le? — Dela deslegarea fericită a acestei cestiuni de-pinde vieti'a, viitoriulu a mai multu de cinci-dieci de mii de familii din Transilvania; interesulu ace-stor familii, interesulu proprietariloru, interesele economico-politice ale țierei rechiamă cu urgintia, deslegarea câtu mai grabnică a acestei cestiuni.

În meritulu cestiunii acestia autorulu recom-manda trei moduri de rescumparare.

I. Ca statulu se pörte sarcinile rescumparării pamenturilor alodiale în întregu, seu celu putienu, a trei'a parte. Ast'a aru fi nu numai ecuitabilu, ci și o pretensiune dreptă din partea dileriloru. A-nume, dilerii nu s'au eliberatu în 1848, ei au im-plitu și implinescu până astadi robot'a iobăgescă, care a devenitu acum de trei ori atâtu de grea că- cea dinainte de 1848, căci servitiulu de adi are de trei ori atâtu de mare pretiu, că mai înainte; pre langa aceste suntu siliti să pörte și alte sarcine pu-blice se solvescă contribuțiune și cu acest'a din urmă crescăminte (Zuschlag) pentru desarcinarea pamentului în favorulu celorlalți locuitori ai țierei. Vă se dica: clas'a cea mai misera a poporului, o-meni, caror'a anul 1848 nu li-a adusu de câtu greutăți, și sarcine noue, au contrebuitu pentru in-teresulu domnilor de pamentu și alu fostiloru iobagi; deca acum acest'a, seu prin acest'a, statulu nu va veni întru ajutorulu nenorocitorulu dilerii, se-voru calcă legile ecuității, dreptății, și a le reci-procității.

II În casulu, deca numitul proiectu de res-cumparare nu s'ar poté efectui aru fi să se înfiin-tieze bănce de creditu fonciariu seu bănce de im-prumut, de unde dilerii, garantându prin ipotec'a proprietății fonciare (pamenturile alodiale), aru poté capeta împrumut, prin care odata seu în mai multe rate aru poté rescumpe-ra pamenturile alodiale. Împrumutulu primitu aru fi să se mortifice prin rate anuali solvite respectivulu institutu de creditu. În-câtu pamenturile alodiale n'ar poté fi ipoteca des-tulu de ascuratoriă, statulu ar trebui să garanteze pentru acelu creditu, seu să înfiintieze însuși atari institute de creditu.

III Pentru rescumpararea prestațiuniloru, că-ror-a suntu supuse pamenturile alodiale, fia-care dileriu (curialistu) să fia îndetoratu a solvi, în suma

de rescumperare, 5% de odata cu contributivnea, in tempu de 20 ani, in 40 rate semestrali. Iera statulu sa solvêscă, pentru dessarcinarea pamenturilor alodiali, anticipative intrêga suma de rescumperare in obligatiuni. Acêst'a rescumperare fîresce nu se referesce la mosiele curiali, cari la 1819 s'au mai nainte au fostu in mana de dileriu pre langa prestatiuni urbariali, cã-ci rescumperarea acelor'a, e numerata intre desdaunãrile din partea statului.

Ipotec'a obligatiunilor, cari s'aru emite estu modu, ar' fi: creditulu statului, banii ce aru incurge din ratele semestrali si in urma chiaru si pamenturile alodiali aru pote sa servêscă cã ipoteca speciale. In fia-care anu se va escontã o parte din numitele obligatiuni asia, încãtu preste 20 de ani tôte sa fia escontate.

Varietãti.

Principele Napoleonu a sositu in 5 Iunie s'era lu 9 ore in Vien'a si fu intempinat de ambasadorulu francesu si italianu si de secretarii ambasadei franceze. — A descalecatu la otelulu „mie-lulu de auru.“ Principele padiesce incognitulu celu mai strictu, si lu va pastrã pana la Constantino-pole, unde si va luã numele seu si cã principe va face visita sultanului. A d'ou'a di lu preveni M. S. Imperatulu Austriei cu visita, carea principele numai decãtu o intôrse si apoi visita pre Archiducele Albrecht si c'era-lalti Archiduci.

Comitetulu Asociatiunei transilvane române pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu a ayutu Marti siediint'a sea lunaria in carea pre langa alte mai merunte a venit la pertratarea impartasirea facuta Asociatiunei din partea societãtii „Transilvani'a," (vedi nr. 36 din acestu anu) si fiind-ca din acea impartasire se vede, ca la casu de desfiintarea societãtii Transilvani'a, face mostenitore de averea ei pre Asociatiune, i se esprima deosebita multiamita prin o adresa din partea comitetului, i'era actele se depunu cã documente de bani in cass'a. Fiindu-ca tempulu inaintase, iera propunerea dlui consiliariu de curte Bolog'a erã inca a se luã la pertratate, se continuã siediint'a in d'ia urmãtoaria. — In siediint'a de eri dara, s'a decisu cã elaboratulu H. S. dlui consiliariu de curte Bolog'a sa se puna pre mes'a asociatiunei 14 d'ile, cã membri sa aiba ocaziune alu studiã; iera pre siediint'a urmãtoaria sa ingrigiasca presidiulu cã comitulu sa fia plenariu, fiindu-ca sa desbate unu lucru asiã de mare insemnate.

Gen. Weymann, nenorocitu (si-a frãntu piciorê) la ocaziunea calatoriei Archiducelui Albrecht in Croatia a muritu in 5 Iunie n.

Scire neintemeiatã. Venatorii ce suntu in garnisona aici se voru stramutã la Szegedin si bataliunea cu cerculu de inrolare in Transilvani'a nr. 28 are sa vina la Sabiu. Acêst'a a si parasitu garnison'a ei de mai inainte, Semlinulu si se afla in mersu spre Sabiu. „Pester Ll.“ inse capata unu telegramu din Belgradu in carele se dice ca batal. de venatori ce garnisonã in Semlin a primitu ordinu in noptea dela 3 spre 4 Iunie sa plece numai decãtu, pentru ca in Sabiu a eruptu revolutiunea. — Pôte ca alergatulu celu pana la dumbrava in serbatorile Rosaleloru a datu ansa a face din ômenii cei mai iubitori de pace si de bunatãtile ei, ômeni revolutiunari, pre cari in sa-i stempere apoi o bataliune de venatori ce se plece acum din Semlinu. —

O caracteristica a tempului. Amu fostu amintitu si noi in unulu din nrii acestei foi despre actulu de agratiare, prin carele acei oficeri c. r. cari la 1848 a trecut in armat'a ungurêscă, sa caepet facultate de pensiuni proportionate servitiiloru lor. Respectivii oficeri spre ajungerea pensiunei au lipsa de tabele de servitiu, pre cari trebuie sa le c'era dela comandantii regimentelor si bataliunilor respective. Dupa „P. Lloyd“ acești comandanti in sa, la cererea oficeriloru agratiati, au folositu in tabelele de servitiu ce le dedea acestor'a, pentru cã sa arate pãsirea lor din armat'a c. r. urmãtoarea dicere: „in . . . 1848 a trecut in armat'a rebela.“ Se intielege ca ministrulu presiedinte Andrassy, cã ministrulu pentru apãrarea tieriei, au facutu pasii de lipsa cã sa nu se caracterizeze astfelu pãsirea oficeriloru fosti c. r. si mai târziu trecuti in armat'a ungurêscă si asiã in urm'a acestei inteveniri se va pune in tabelele de servitiu: „in . . . 1848 „trecuti

in militiile regale ungurêscă.

„Unio“ spune ca la 29 Maiu s'a aflatu pre p'ort'a casei comitatense o provocare carea se incepe: „In Dacia superiora (Transilvani'a) e de lipsa unu congresu.“

(Timbru si politie) Dela 20 Iunie n. fiindu marcele ungurêscă de timbru (stempelo) gat'a, voru fi provideute cu de acele tôte oficiolatele perceptoriale. Pana la finea lui Iuliu a. c. mai potu folosi si de cele-lalte. De aci in celo in se numai marce ungurêscă si blanchete ung. de politie se voru putẽ intrebuintã. Dela terminulu din urma, d'eca va mai timbrã cineva documente cu marce vechi pôte sa patiesca cã actele lui se nu aiba valoare de documente timbrate. — Cei cari au mai multe marce vechi, precum tôte traficele unde se vendu asemenea timbre si blanchete de politie le potu schimbã cu de cele noue la perceptorate. Dela 1 Noemvre a. c. nu se voru mai schimbã de locu.

„Unio“ dupa M. P. si H. Ztg va incetã de a mai apãrẽ si redactorele ei va trece la redactiunea lui K. K. dimpreuna cu „Hivatalos erteszitô.“ — Unio in sa nu scie nimica de aceste.

In Sabiu a apãrutu eri septeman'a numerulu 1 dela „Siebenbürgisch-Deutsches Wochenblatt“ foia politica, economica si comerciala. Va est odata in septamana. Redactoru are pre dlu Drotteflu jun. Se dice inse ca colaboreza mai multe capacitãti insemnate ce se si vede din nrulu celu dintai.

Bibliografia. In tipografi'a archidiecesana au esitu de sub tipariu unu manualu intitulatu: „Cunoscintie practice despre grãdini si cultivarea loru“ de Dr. P. Vasiciu. Ilustrit. Sea tocm'a numitulu Domnu indemnãtu dela sine si incuragiatu prin convorbirile si cu alti barbati a fostu luat asupra-si a compune unu tratatu despre grãdini si cultivarea loru, pre carele l'a si publicatu in calendariile tiparite in tipografi'a archidiecesana dela 1852—1858.

Editoru tipografiei archidiecesane, cã sa scape acestu tratatu de s'ortea calindareloru, cari se arunca dupa ce espira anulu pentru care suntu scrise, a aflatu de bine a-lu retipari in o carte de sine statãtoria, cu atãt'a mai vertosu cu cãtu vedemu ca Ilustritatea Sea dlu Dr. P. Vasiciu a completatu tratatulu cu unu adausu despre infiintarea, crescerea si vieti'a organismelor preste totu si specialminte a plantelor, care adause servesce de introducere. Tratatulu ia pre rendu tôte lunile de preste anu si espune in care ce e de facutu, atãtu in grãdin'a de legumi cãtu si de pomi. Pretiulu cãrtiei (de 8 cõle octavu mare) e 50 xr. si se afla de vendiare la tipografi'a archidiecesana.

(Bibliograficu) „Indreptãrju“ pentru lucrarile pregatitãrie la introducerea Cãrtiloru funduarie in Transilvani'a, scrisa pentru proprietarii romãni, prin Iosifu Popu, asesoru si jude singulariu in comitatulu Clusului. Sob titlulu de mai susu e data brosiur'a despre carea am'tiseramu inea mai nainte la alta ocaziune. Titlulu insusi spune despre insemnateã acestui elaboratu. Brosiur'a costa 40 xr. v. a.

Directiunea edila din Sabiu incetã cu finea lunei acesteia (dupa calend. nou). Cele-lalte dregatorii de feliulu acest'a se voru pune nemijlocitu sub ministeriu.

Sinuciderele se repetẽza totu mai desu si in orasielulu nostru. Sambeta noptea spre Dumineca s'a intemplatu d'oue casuri triste, unu ingineriu cetatienescu si unu zidariu maiestru suntu cei ce au immultitu numerulu acestoru intemplãri nenorocite.

Drumuri de feru romãnesci. Camera Romaniei a primitu cu majoritate insemnata coecesiunile dande lui Offenheim si Strassberg. Detainirele coecesiuniloru se voru statoru dupa acest'a.

Pacea e asicurata (?) Erã vorb'a ca dintre puterile cele mari, carea va incepe desarmarea? nici un'a in sa nu vrea sa proceda cu esemplulu. Principele din Lichtenstein a inceputu rondulu. Acet'a vedendu ca milit'a i impoverẽza pre tare vistieria si a trimisu tota armat'a a casa, care armata numera 90, adeca nouedeci feciori cu dobasin cu totu.

Unu soldatu omoritu cu arm'a sea propria. In Vien'a Mercuri s'era dupa Ro-

salii, fu omoritu gefreiterulu Nicolau Beltianu din reg. de inf. nr. 50 cu baionet'a sea propria. Elu venea de cãtra grãdin'a politecnicii cãtra podulu lui Schwarzenberg. Aci lu ajunsu unu civilistu carele alergã dupa soldatu si se incepe o lupta intre ambi. Soldatulu fu rãnit de cutitulu civilistulu la o mână. Acet'a i inlesni a-i smanci soldatulu din mana baionet'a cu carea se apãrã si nẽmtiulu numai decãtu o implantã in peptulu soldatulu, carele abiã mai facu vre-o cãtu va pasi si apoi cadu mortu.

La vre-o cãtu va d'ile criminalistulu fu prinsu.

In siediint'a scaunala a Sabiulu vine la desbatere in dilele aceste si subventiunea pentru gimnasiulu romanu din Brasiovu si celu ungurêscu din Orestia.

Colonizatiune. Notariulu comunu din Nagy Maros, Belisar Melylyes face propunerea in „M. Ujság“ cã sa se colonizeze pustele Ungariei cu secui, cã acesti'a sa nu mai fia siliti a emigrã in Romania.

Misiunari falsi se dice ca umbra, cari aduna bani si alte daruri, cersite in numele bisericelor si monastirilor din Palestina si orientu. Vendienduse ca acesti'a suntu numai insielatori, ministeriulu ordina prin unu cerculariu primderea lor ori unde se voru aflã, d'eca nu voru putẽ arata documente, dupa cari sa fia indreptãtiti a stringe mila pentru vreo bisericã seu altu institutu binefacatoriu.

(Statistica) Armatele permanente cauzeza poporaloru europene pe totu anulu un'a dare directa de 500 milioane florini, si un'a perdere indirecta—prin astragerea numerõseloru bracie dela lucru de 150 milioane florini, adeca pentru fie-care familia europena un'a perdere de capitalu de 225 florini. Detori'a intregi Europe se urca la sum'a de 60 miliarde franci siesedeci de mii de milioane, pentru carea se solvesce usura pre totu anulu 3200 milioane franci. pre Angli'a cade un'a suma de 700 milioane franci usura anuale, pre Franci'a 600 pre Itali'a cu Rom'a 525, pre Austri'a 360, pre Russi'a 300, pre spani'a 200 milioane franci nici Deci Austri'a trebue se solvêscă pro fie-care di unu milionu franci (cam 300,000 florini) usura.

25—1 Concursu.

Pentru ocuparea statiunilor vacante de invetiatoriu din comunitãtile Hauzeschi si Nemezeschi, ce suntu ingremiate maritulu comitatu alu Carasiului si Protopresbiteratulu gr. res. alu Fagetului, se eserie prin acêst'a concursu.

Cu aceste statii suntu impreunate urmãtoarele emolumente anuale:

I. Hauzeschi.
a) in bani gat'a: 42 fl. v. a. la m'ia
b) in naturalii: 8 metie de grãu; 16 metie de cucuruza; 50 punti de sare; 50 punti de clisa; 10 punti de lumini; 8 orgii de lemne; 1/4 lantiu de grãdina si cuartiru liberu.

II. Nemezeschi.
a) in bani gat'a 35 fl. v. a.
b) in naturalii: 8 metie de grãu; 14 metie de cucuruza; 50 punti de sare; 50 punti de clisa; 10 punti de lumini; 8 orgii de lemne si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupã vre-unulu din aceste posturi de invetiatoriu voru avẽ a indiestrã petitiunile loru concursuale — timbrate dupa cuviintia — cu estrasu de botezu, cu atestatu despre absolvarea cu sporiu bunu a cursulu pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre servitiulu de pãna acum si purtareã loru morale si politica, si astfelu indiestrate le voru substerne Venerabilulu Consistoriu dreptu-maritori alu Caransebesiului pana in 27 Iunie a. c. cal. v.

Caransebesiu 10 Maiu 1868.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului.

27—1 Anunciu.

In otelulu „Bucuresci“ se afla incaperi forte carate si frumusu mobilate pentru persõne singuratices si pentru familii, cu pretiuri moderate. Ôspetii potu avẽ dupa trebuintia si trasura, cãci proprietariulu otelului are d'oue ecupagiuri elegante, cari se potu inchiriã ori si cãndu.

Publicatiune.

La Schott in Mainz a aparutu „Smarand'a“, compositiune musicala romãna de Wilhelm Humpel. Acet'a compositiune se afla de vendiare in librari'a lui Carl Sindel din Brasiovu si costa 81 xr. lera cu tramiterea prin posta 90 xr.